

Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасының Заңы 2001 жылғы 23 қаңтар N 151-II

Қазақстан Республикасының мына заң актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1. "Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы" Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 15 шілдедегі Z970162_

Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., N 17-18, 215-құжат; 1999 ж., N 11, 357-құжат):

1) тараулар нөмірлері араб сандарына өзгертілсін;

2) 2-баптың 2-тармағы алып тасталсын;

3) 5-бап мынадай мазмұндағы екінші бөлікпен толықтырылсын:

"Мемлекеттік табиғи-қорық қорының жер учаскелері және оларда орналасқан объектілері жекешелендіруге жатпайды.";

4) 6-баптың 1-тармағының төртінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

"ерекше қорғалатын табиғи аумақтар құру жөнінде ұсыныстар енгізуге;"

5) 7-бапта:

1-тармақ мынадай мазмұндағы үшінші абзацпен толықтырылсын:

"уәкілетті органдарға ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілерді әзірлеп, қабылдау туралы ұсыныстар енгізуге;"

1-тармақтың үшінші абзацындағы "схемаларын" деген сөз "бағдарламаларын" деген сөзбен ауыстырылсын.

6) 8-бапта:

бесінші абзац алып тасталсын;

жетінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

"жерді ерекше қорғалатын табиғи аумақтарға жатқызудың және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар құру үшін жер резервін жасаудың тәртібін белгілейді;"

сегізінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

"ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды дамытудың бағдарламаларын бекітеді;"

тоғызыншы абзац алып тасталсын;
он бірінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

"ерекше қорғалатын табиғи аумақтардағы бейтарап үй-жайларды, ғимараттар мен объектілерді бұзудың (көшірудің), барлық санаттағы жердің есебінен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар құру және оларды кеңейту үшін жер учаскелерін алып қоюдың (сатып алудың), ерекше қорғалатын табиғи аумақтардағы жер учаскелерін, үйлер мен ғимараттарды ғылыми, туристік және рекреациялық қызмет үшін жалға берудің тәртібін белгілейді;"

он екінші және он бесінші абзацтар алып тасталсын;

7) 9-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"9-бап. Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы орталық атқарушы органының құзыреті

Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы орталық атқарушы органы:

орталық және жергілікті атқарушы органдардың ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың қорық ісі саласындағы қызметін үйлестіреді және әдістемелік басшылықты жүзеге асырады;

белгіленген тәртіппен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар бойынша жаратылыс-ғылыми және техникалық-экономикалық негіздемелерді, үлгі және жеке ережелерді әзірлейді;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды дамытудың бағдарламаларын әзірлейді;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелері бойынша ережелер мен әдістемелік нұсқауларды бекітеді;

республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды басқаруды жүзеге асырады және оларда ғылыми зерттеулердің, табиғатты қорғау және қалпына келтіру іс-шараларының жүргізілуін қамтамасыз етеді;

табиғи-қорық қоры мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар объектілерінің мемлекеттік кадастрын жүргізеді;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы халықаралық ынтымақтастықты жүзеге асырады.";

8) 10-бапта:

тақырыптағы және бірінші абзацтағы ", мемлекеттік комитеттердің", ", мемлекеттік комитеттер" деген сөздер алып тасталсын;

екінші абзацтағы "дамыту мен орналастыру схемалары бойынша" және "қорғау жөніндегі" деген сөздер "дамытудың бағдарламалары бойынша" және "қорғау

саласындағы" деген сөздермен ауыстырылсын;

үшінші абзацтағы "мемлекеттік сараптама" және "қорғау жөніндегі" деген сөздер "мемлекеттік экологиялық сараптама" және "қорғау саласындағы" деген сөздермен ауыстырылсын;

төртінші және алтыншы абзацтардағы "қорғау жөніндегі" деген сөздер "қорғау саласындағы" деген сөздермен ауыстырылсын;

9) 11-бапта:

1-тармақтың екінші абзацындағы "дамыту мен орналастыру схемаларын" деген сөздер "дамытудың бағдарламаларын" деген сөздермен ауыстырылсын;

2-тармақтың үшінші абзацындағы "дамыту мен орналастыру схемалары жөнінде" деген сөздер "дамытудың бағдарламалары жөнінде" деген сөздермен ауыстырылсын;

2-тармақтың алтыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

"ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың айналасына, осы аумақтардың экологиялық жүйесінің жай-күйіне теріс әсер ететін кез-келген қызметке осы аймақтардың шегінде тыйым сала отырып, қорғаныш өңірлерін белгілеу жөнінде шешімдер қабылдайды;"

10) 12-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"12-бап. Мемлекеттік табиғи-қорық қорының объектілері және ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрлері

1. Мемлекеттік табиғи-қорық қорына мына объектілер енгізіледі:

зоологиялық объектілер - жануарлардың сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген түрлері, жануарлардың құнды түрлері, жануарлардың типтік, бірегей және сирек кездесетін тобы;

ботаникалық объектілер - өсімдіктердің сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген түрлері, өсімдіктердің құнды түрлері, өсімдіктердің типтік, бірегей және сирек кездесетін тобы;

орман объектілері - ерекше қорғалатын табиғи аумақтардағы ормандар, орман-дақылдық өндірісі мен егістікті қорғайтын орман өсірудің бірегей үлгілері;

дендрологиялық объектілер - ғылыми және мәдени-тарихи маңызы бар жекелеген ағаштар немесе олардың топтары, бау-парк дақылдарының бірегей үлгілері;

халықаралық маңызы бар сулы-батпақты алқаптар объектілері - теңіз айдындарын қоса алғанда, дағдылы өсімдіктер мен жануарлар дүниесін, әсіресе су құстары мекендейтін жер ретінде пайдаланылатын табиғи және жасанды су қоймалары;

геологиялық, геоморфологиялық және гидрогеологиялық объектілер - жер

қойнауының экологиялық, ғылыми, мәдени және өзге де жағынан ерекше құнды учаскелері;

топырақ объектілері - әртүрлі топырақ аймақтарындағы типтік, бірегей

және сирек кездесетін топырақтар;

ландшафттық объектілер - типтік, бірегей және сирек кездесетін ландшафттар, ту табиғаттың эталондық учаскелері, ерекше рекреациялық маңызы бар ландшафттар;

мемлекеттік ерекше маңызы немесе ғылыми ерекше құндылығы бар су қоймалары.

2. Қазақстан Республикасында мемлекеттік табиғи-қорық қоры объектілерінің құрылу мақсатына, қорғау режиміне және пайдалану ерекшеліктеріне байланысты ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың мынадай түрлері құрылады:

биосфералық қорықтарды қоса алғанда, мемлекеттік табиғи қорықтар;
мемлекеттік ұлттық табиғи парктер;
мемлекеттік табиғи резерваттар;
мемлекеттік табиғи парктер;
мемлекеттік табиғат ескерткіштері;
мемлекеттік қорық өңірлері;
мемлекеттік табиғи заказниктер;
мемлекеттік зоологиялық парктер;
мемлекеттік ботаникалық бақтар;
мемлекеттік дендрологиялық парктер;
мемлекеттік табиғи қорықтар-сепортерлер.

Қазақстан Республикасының заңдарымен ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өзге де түрлері көзделуі мүмкін.";

11) 13-баптың 2-тармағындағы "орталық атқарушы органдармен" деген сөздер "қоршаған ортаны қорғау саласындағы орталық атқарушы органның" деген сөздермен ауыстырылсын;

12) 14-бап алып тасталсын;

13) 15-баптың 1-тармағындағы "схемаларына" деген сөз "бағдарламаларына" деген сөзбен ауыстырылсын;

14) 16-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"16-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды құру негіздемелері

1. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар бірыңғай әдістемелер бойынша әзірленетін жаратылыс-ғылыми, техникалық-экономикалық негіздемелерге сәйкес құрылады.

2. Жаратылыс-ғылыми негіздеме табиғи-қорық қоры объектілерінің бірегейлігін және маңыздылығын анықтайды, табиғи кешендердің экологиялық жай-күйіне баға береді және оларды қорғау, қалпына келтіру мен пайдалану жөнінде ұсыныстар

енгізеді, ерекше қорғалатын табиғи аумақтың, оның шекараларының, алаңдарының және функционалдық аймақтарының түрі мен санатын таңдауды негіздейді.

3. Техникалық-экономикалық негіздеме және оның құрамына енетін жер бөлу жобасы:

ерекше қорғалатын табиғи аумақтың құрамына берілетін жерлердің шекарасы мен көлемін;

осы жердің меншік иелерінен жер учаскелерін сатып алуға және (немесе) оларды алып қоюдағы залалдарды жабуға байланысты шығындарды;

осы аймақтардың шегінде аумақты функционалдық аймаққа бөлуді, табиғи ресурстарды қорғау режимі мен реттелетін рекреациялық және шектелген шаруашылық пайдалану шарттарын;

ерекше қорғалатын табиғи аумақты ұйымдастыру, ұстау және дамыту жөніндегі шаралар мен шығыстарды анықтайды.

4. Жаратылыс-ғылыми, техникалық-экономикалық негіздемелердің жобалары, жер бөлу жобалары мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткізілуге және қоршаған ортаны қорғау саласындағы орталық атқарушы органда бекітілуге тиіс;"

15) 17-баптағы "мемлекеттік сараптамалар мен қоршаған ортаны қорғау жөніндегі орталық атқарушы органның" деген сөздер "мемлекеттік экологиялық сараптама мен қоршаған ортаны қорғау саласындағы орталық атқарушы органның" деген сөздермен ауыстырылсын";

16) 18-бапта:

1-тармақтағы "қорғау жөніндегі" деген сөздер "қорғау саласындағы" деген сөздермен ауыстырылсын;

2-тармақтың үшінші абзацындағы "күзет, санитариялық-қорғаныш және осы аумақтың өзге де қорғаныш өңірлерінің" деген сөздер "оның қорғаныш аймағының" деген сөздермен ауыстырылсын;

3-тармақтағы "қорғау жөніндегі" деген сөздер "қорғау саласындағы" деген сөздермен ауыстырылсын;

17) 19-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"19-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жекелеген түрлерінің құқықтық жағдайы

Биосфералық қорықтарды қоса алғанда, мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар, мемлекеттік табиғи парктер, мемлекеттік зоологиялық парктер, мемлекеттік ботаникалық бақтар, мемлекеттік дендрологиялық парктер, мемлекеттік табиғи қорықтар-сепортерлер мемлекеттік мекеме нысанындағы заңды тұлғалар болып табылады.";

18) 20-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

"1. Заңды тұлғалар болып табылатын ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өз рәміздері (жалаулары, вымпельдері, эмблемалары және басқалары) болуы мүмкін, олар

нақты сол аумақтың толық немесе ресми қысқартылған атауын қамтуға тиіс.";

19) 23-баптың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

"23-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғаудың жалпы ережелері";

20) 24-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"24-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың қорғалатын аймақтары

1. Қолайсыз сыртқы ықпалдардан қорғау үшін ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың айналасына сол аймақтар шегінде осы аумақтардың экологиялық жүйелерінің жай-күйіне және қалпына келтірілуіне теріс ықпал ететін қандай да болсын қызметке тыйым салынатын қорғаныш аймақтары белгіленуі мүмкін.

2. Қорғаныш аймақтары табиғи ресурстарының көлемін, шекарасын, режимін және пайдалану тәртібін қоршаған ортаны қорғау саласындағы орталық атқарушы органның келісімімен жергілікті атқарушы органдар белгілейді.

Қорғаныш аймақтарының жері арнайы белгілермен белгіленеді;"

21) 26-баптың 1-тармағының алтыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

"жануарлар мен өсімдіктердің сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген түрлерін қорғау көбейту, өсіру және табиғи ортада қалпына келтіру;"

22) 27-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"27-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың мемлекеттік табиғи-қорық қорын қалпына келтіруді ұйымдастыру

Мемлекеттік табиғи-қорық қорын қалпына келтіруді, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың экологиялық жүйесіне зиянды әсердің алдын алу және жою жөніндегі қорғау шараларын ұйымдастыруды осы аумақтар қарауында болатын тиісті табиғат қорғау мекемелерінің, мемлекеттік органдардың арнаулы қызметтері немесе оған тартылатын ұйымдар жүзеге асырады.";

23) Мынадай мазмұндағы 5-1-тараумен толықтырылсын:

"5-1-тарау. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғауды ұйымдастыру

27-1-бап. Биосфералық қорықтарды қоса алғанда, мемлекеттік табиғи қорықтардың, мемлекеттік ұлттық табиғи парктердің және мемлекеттік табиғи резерваттардың табиғи кешендері мен объектілерін қорғау

1. Биосфералық қорықтарды қоса алғанда, мемлекеттік табиғи қорықтардың, мемлекеттік ұлттық табиғи парктердің, мемлекеттік табиғи резерваттардың табиғи кешендері мен объектілерін қорғауды, қызметкерлері осы мемлекеттік мекеменің штатына кіретін, олардың аумақтарын қорғау жөніндегі арнаулы мемлекеттік инспекция жүзеге асырады.

2. Биосфералық қорықтарды қоса алғанда, мемлекеттік табиғи қорықтардың,

мемлекеттік ұлттық парктердің, мемлекеттік табиғи резерваттардың директорлары және олардың орынбасарлары тиісінше биосфералық қорықтарды қоса алғанда, мемлекеттік табиғи қорықтардың, мемлекеттік ұлттық табиғи парктердің және мемлекеттік табиғи резерваттардың аумақтарын қорғау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторлар және олардың орынбасарлары болып табылады.

27-2-бап. Мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарын қорғау жөніндегі мемлекеттік инспекторлардың құқықтары

1. Мемлекеттік табиғи қорықтардың, мемлекеттік ұлттық табиғи парктердің, мемлекеттік табиғи резерваттардың осы ерекше қорғалатын аумақтарды қорғау жөніндегі мемлекеттік инспекторлар болып табылатын қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес:

мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарындағы адамдардың аталған ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда болу құқығына рұқсатты тексеруге;

мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарына жапсарлас жатқан қорғаныш аймақтары аумақтарында табиғат пайдалануды және өзге де қызметті жүзеге асыру құқығына құжаттарды тексеруге;

мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарында және олардың қорғаныш аймақтарында Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы заңдарын бұзған адамдарды ұстауға және аталған тәртіп бұзушыларды құқық қорғау органдарына жеткізуге;

мемлекеттік табиғи қорықтардың, мемлекеттік ұлттық табиғи парктердің, мемлекеттік табиғи резерваттардың белгіленген режимін бұзуға кінәлі адамдарды әкімшілік жауапқа тарту туралы материалдарды жіберуге;

Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы заңдарын бұзушылардан заңсыз табиғат пайдалану өнімдері мен құралдарын, көлік құралдарын, сондай-ақ тиісті құжаттарды алып қоюға;

мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарында және олардың қорғаныш аймақтарында көлік құралдарына тексеру жүргізуге;

мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарында және олардың қорғаныш аймақтарында орналасқан кез келген объектілерге Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы заңдары талаптарының сақталуын тексеру үшін кедергісіз баруға;

мемлекеттік табиғи қорықтарды, мемлекеттік ұлттық табиғи парктерді, мемлекеттік

табиғи резерваттарды және олардың қорғаныш аймақтарын ерекше қорғау режиміне сәйкес келмейтін шаруашылық және өзге де қызметті тоқтата тұруға;

мемлекеттік табиғи қорықтардың, мемлекеттік ұлттық табиғи парктердің, мемлекеттік табиғи резерваттардың, олардың қорғаныш аймақтарының табиғи кешендері мен объектілеріне оларды қорғаудың белгіленген режимін бұзу салдарынан келтірілген залалдың орнын толтыру есебінен мемлекеттік табиғи қорықтардың, мемлекеттік ұлттық табиғи парктердің, мемлекеттік табиғи резерваттардың пайдасына қаражат өндіріп алу туралы жеке және заңды тұлғаларға талап-арыз келтіру;

заңдармен көзделген жағдайларда Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы заңдарының бұзылғандығы туралы материалдарды құқық қорғау органдарына жіберуге құқығы бар.

2. Мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарын қорғау жөніндегі мемлекеттік инспекторларға осы Заңмен өздеріне жүктелген міндеттерді жүзеге асыру кезінде қызмет міндеттерін орындаған жағдайда қызметтік қаруын алып жүруге және арнайы құралдарды қолдануға рұқсат беріледі.

Қызметтік атыс қаруы мен арнайы құралдарды алу, сақтау және қолдану тәртібі Қазақстан Республикасының заңдарымен реттеледі. Z980339_ V940002_

3. Мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарын қорғау жөніндегі мемлекеттік инспекторлар сауыт кеудешелермен және жеке қорғаныстың басқа да құралдарымен қамтамасыз етіледі.

4. Мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер, мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарын қорғау жөніндегі мемлекеттік инспекторлар Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес міндетті мемлекеттік сақтандырылуға тиіс.

27-3-бап. Мемлекеттік табиғи парктердің, мемлекеттік табиғи заказниктердің және ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өзге де түрлерін қорғау

1. Мемлекеттік табиғи заказниктердің аумақтарын қорғауды олар қарауында болатын орталық атқарушы органдар Қазақстан Республикасының заң және өзге де нормативтік құқықтық актілерінде көзделген тәртіппен жүзеге асырады. P930607_ P961486_

2. Мемлекеттік табиғи парктердің аумақтары мен басқа да жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғауды олар қарауында болатын атқарушы органдар Қазақстан Республикасының заң және өзге де нормативтік құқықтық актілерінде көзделген тәртіппен жүзеге асырады.

3. Мемлекеттік табиғи заказниктер, мемлекеттік табиғи парктер аумақтарын және басқа да жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғауды жүзеге асыратын қызметкерлер мемлекеттік табиғи қорықтар, мемлекеттік ұлттық табиғи парктер және мемлекеттік табиғи резерваттар аумақтарын қорғау жөніндегі

мемлекеттік инспекторлар пайдаланатын құқықтарды пайдаланады.";

24) 29-бапта:

1-тармақтың алтыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

"жабайы жануарлар мен жабайы өсімдіктердің сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген түрлерінің көбеюін қалпына келтірудің ғылыми негіздерін әзірлеу";

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардағы ғылыми зерттеулерді әдістемелік басшылық пен үйлестіруді қоршаған ортаны қорғау саласындағы және ғылым саласындағы орталық атқарушы органдар бірлесіп жүзеге асырады.";

25) 33-баптың 2-тармағындағы "қорғау жөніндегі" деген сөздер "қорғау саласындағы" деген сөздермен ауыстырылсын;

26) 34-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"34-бап. Мемлекеттік табиғи қорық ұғымы

1. Мемлекеттік табиғи қорық - табиғи процестердің, тұрпатты және бірегей экологиялық жүйелердің, өсімдіктер мен жануарлар дүниесінің биологиялық алуан түрлілігі мен генетикалық қорын табиғи жағдайда сақтап, дамуын зерттеуге арналған ерекше қорғалатын табиғи аумақ.

2. Мемлекеттік табиғи қорықтардың бүкіл аумағында табиғи ресурстарды шаруашылық жүргізу үшін пайдалануды болғызбайтын қорғаудың қорықтық режимі белгіленеді.";

27) 35-баптың 1-тармағында:

бірінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

"1. Мемлекеттік табиғи қорықтарда, осы Заңның 23-бабында көрсетілген жалпы қорғау шараларын қоспағанда";

бесінші абзацтағы "басты мақсатта пайдаланылатын" деген сөздер "орман қорғау шараларын жүргізу және қорықтардың қызмет етуі үшін қажетті санитариялық және өзге де кесулерді қоспағанда," деген сөздермен ауыстырылсын;

жетінші абзацтағы "балық аулауға" деген сөздер "кәсіпшілік балық аулауға" деген сөздермен ауыстырылсын;

сегізінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

"флоралар мен фауналар үшін өсімдіктер мен жануарлардың жаңа түрлерін жаңа жағдайларға бейімдеуге";

28) 37-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"37-бап. Мемлекеттік табиғи қорықтарды мәдени-ағарту, оқу, туристік, рекреациялық және өзге де мақсаттарға пайдаланудың ерекшеліктері

Мемлекеттік табиғи қорықтарда, құрамына айрықша құнды экологиялық жүйелер мен объектілер кірмейтін арнайы бөлінген учаскелерде уәкілетті орган белгілейтін тәртіппен:

экскурсиялық экологиялық маршруттар ұйымдастыруға және туристік соқпақтар мен тұрақтар салуға, ашық аспан астында мұражайлар мен экспозициялар орналастыруға;

спорттық және әуесқойлық балық аулауға;

қорық қызметкерлерінің және оның аумағында тұрақты тұратын азаматтарға өз қажеттері үшін саңырауқұлақ, жаңғақ, жидек, дәрілік өсімдіктер жинауға, шөп шабуға;

қорық қызметкерлерінің, сондай-ақ оның аумағында тұрақты тұратын өзге де азаматтардың жеке малын жаюға жол беріледі.";

29) мынадай мазмұндағы 38-1-баппен толықтырылсын:

"38-1-бап. Мемлекеттік табиғи қорықтар-сепортерлер

1. Мемлекеттік табиғи қорық-сепортер - қорық режимімен қорғалатын, республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақ, ол табиғи қайта түлеуге бейімі жоқ, адам әрекетінен бұзылған бірегей табиғи кешендерді қалпына келтіруге және зерделеуге арналған.

2. Мемлекеттік табиғи қорықтар-сепортерлерді қорғау режимі олардың ғылыми қызметін және оларды мәдени-ағарту, оқу және туристік мақсаттарға пайдалануды ұйымдастыру мемлекеттік табиғи қорықтар үшін көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.";

30) 39-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

"1. Мемлекеттік ұлттық табиғи парк - айрықша экологиялық, рекреациялық және ғылыми жағынан ерекше құнды табиғи және тарихи-мәдени кешендер мен объектілерді сақтауға, қалпына келтіруге және сан-салалы пайдалануға арналған ерекше қорғалатын табиғи аумақ.";

31) 40-баптың атауы мен 1, 2-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

"40-бап. Мемлекеттік ұлттық табиғи парк аумақтарын аймақтарға бөлу және оларды пайдаланудың ерекшеліктері

1. Мемлекеттік ұлттық табиғи парктерде табиғи кешендерді қорғау режиміне және пайдалану мақсаттарына қарай мынадай функционалдық аймақтар мен шағын аймақтар ерекшеленеді:

1) қорық режиміндегі;

2) мынадай шағын аймақтары бар заказдық режимдегі:

рекреациялық пайдалану;

әкімшілік-өндірістік мақсаттағы;

келушілер мен туристерге қызмет көрсету;

шектеулі шаруашылық қызмет.

2. Ұлттық парктердің қорық аймақтарының шегінде кез-келген шаруашылық қызметке, рекреациялық пайдалануға тыйым салынады және онда мемлекеттік табиғи қорықтардың ерекше қорғалатын аумақтарының режиміне сәйкес келетін режим қолданылады.

Заказдық режим аймақтарында табиғи кешендер мен объектілерді сақтауға арналған жағдайлар қамтамасыз етіліп, сол аумақта оларды қатаң реттей отырып пайдалануға, соның ішінде: рекреациялық пайдалану, шектеулі шаруашылық қызмет, әкімшілік-өндірістік мақсаттағы және келушілерге қызмет көрсету шағын аймақтарында спорттық және әуесқойлық аң аулау мен балық аулау, рекреациялық орталықтардың, қонақ үйлердің, кемпингтердің, мұражайлар мен туристерге қызмет көрсететін басқа да объектілердің құрылысын салуға және пайдалануға беруге жол беріледі.";

32) мынадай мазмұндағы 8-1-тараумен толықтырылсын:

"8-1-тарау. Мемлекеттік табиғи резерваттар

40-1-бап. Мемлекеттік табиғи резерват ұғымы

1. Мемлекеттік табиғи резерват - осы аумақтағы ландшафттық және биологиялық алуан түрлілікті сақтауға және қалпына келтіруге, табиғи ресурстардың тұрақты дамуы мен теңгермелі пайдаланылуын қамтамасыз етуге арналған әртүрлі қорғау режимдері бар ерекше қорғалатын табиғи аумақ.

2. Мемлекеттік табиғи резерваттардың республикалық маңызы бар санаты болады.

40-2-бап. Мемлекеттік табиғи резерваттардың аумақтарын

аймақтарға бөлу және оларды қорғау режимінің ерекшеліктері

Мемлекеттік табиғи резерваттарда мынадай функционалдық аймақтар бөліп көрсетіледі:

1) қорық ядросының аймағы дегеніміз адамдардың араласуынан неғұрлым аз бұзылған қорық режимінде қорғалатын, ландшафттық және биологиялық алуан түрлілігін табиғи даму жағдайында сақтауға арналған аумақ бөлігін білдіреді;

2) буферлік аймақ қорық ядросының айналасында құрылады, заказдық режимі болады және ядро аймағына шаруашылық және рекреациялық қызмет ықпалын төмендетуге арналған;

3) бұзылған ландшафттарды қалпына келтіру аймағы дегеніміз табиғи қалпына келу әлеуеті төмен, қатты тозып кеткен полигон-учаскелерді білдіреді әрі олардың ландшафттық және биологиялық алуан түрлілігін қайта жандандыру, сондай-ақ шаруашылық маңызын қалпына келтіру жөніндегі шараларды жүзеге асыруға арналған. Қалпына келтіру аймағында қорық немесе заказдық қорғау режимі болады;

4) мемлекеттік табиғи резерваттың тұрақты даму аймағының ерекше қорғау режимі болмайды және ол жер пайдаланушылардың жерлерін алмай құрылады. Сонымен қатар, ол аймақтың аумағында ядро аймағындағы және табиғи резерваттың буферлік аймағындағы қоршаған ортаға жағымсыз өзгерістер әкелуі мүмкін шаруашылық қызметтік барлық түріне тыйым салынады. Бұл аймақта табиғи ресурстарды теңгермелі пайдалану принциптеріне негізделген ауыл және орман шаруашылығының, жергілікті кәсіпшілік пен туризмнің ұтымды нысандарын дамытуға басымдық беріледі.

40-3-бап. Мемлекеттік табиғи резерваттарды ұйымдастыру және басқару ерекшеліктері

Мемлекеттік табиғи резерваттар жұмыс істеп тұрған мемлекеттік табиғи қорықтар мен мемлекеттік ұлттық табиғи парктер негізінде құрылуы немесе олар біртұтас басқарудағы кешенді ерекше қорғалатын табиғи аумақ болып біріктірілуі мүмкін.";

33) мынадай мазмұндағы 46-1-баппен толықтырылсын:

"46-1-бап. Мемлекеттік қорық аймақтарын құру тәртібі

Республикалық маңызы бар мемлекеттік қорық аймақтарын ұйымдастыру туралы шешімдерді - Қазақстан Республикасының Үкіметі, жергілікті маңызы барларын ұйымдастыру туралы шешімдерді қоршаған ортаны қорғау саласындағы орталық атқарушы органның ұсыныстары бойынша барлық мүдделі мемлекеттік органдармен келісілген ғылыми негіздемелер негізінде жергілікті атқарушы органдар қабылдайды.";

34) 49-баптың 2-тармағының екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

"Мемлекеттік табиғи заказниктер республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтар болып табылады."

35) 50-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Қарауында мемлекеттік табиғи заказниктер бар орталық атқарушы орган арнайы қызметтердің күшімен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар қызметін қаржыландыру үшін белгіленген көздер есебінен оларда орналасқан мемлекеттік табиғи-қорық қорының объектілерін қорғау және қалпына келтіру

іс-шараларын ұйымдастырады.";

36) 63-бапта:

екінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

"мемлекеттік табиғи қорықтардың, мемлекеттік ұлттық табиғи парктердің, мемлекеттік табиғи резерваттардың, мемлекеттік табиғи парктердің, мемлекеттік орман табиғат ескерткіштерінің, мемлекеттік қорық аймақтары мен мемлекеттік табиғи қорықтар-сепортерлерінің ормандары;"

37) 64-баптың 1-тармағы алып тасталсын;

38) 65-баптың 2-тармағы алып тасталсын;

39) 66-баптың 2-тармағы алып тасталсын;

40) 67-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Халықаралық маңызы бар сулы-батпақты алқаптар мемлекеттік табиғи қорықтарға, мемлекеттік ұлттық парктерге, мемлекеттік табиғи резерваттарға және ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өзге де түрлеріне кіреді.";

41) 68-баптың 2-тармағы алып тасталсын;

42) 69-баптың 1, 3-тармақтары алып тасталсын;

43) 73-баптың бесінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

"заңды тұлғалар болып табылатын ерекше қорғалатын табиғи аумақтар қаражатының";

44) 74 және 75-баптар мынадай редакцияда жазылсын:

"74-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарға республикалық бюджеттен бөлінетін қаражатты жұмсау

Республикалық бюджет қаражатынан мынадай іс-шаралар бойынша:

ерекше қорғалатын аумақтардың желілерін дамыту бағдарламаларын әзірлеу, республикалық маңызы бар осы аумақтарды құруды негіздеу;

республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды ұйымдастыру кезінде жер учаскесін алып қоюға байланысты меншік иесіне немесе пайдаланушыға келтірілген шығындарды жабу;

республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың мемлекеттік есебін жүргізу;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың мемлекеттік кадастрын жүргізу;

әкімшілік-шаруашылық, рекреациялық және туристік мақсаттағы объектілерді салу;

республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда атқарылатын мемлекеттік табиғи-қорық қорын қорғау және қалпына келтіру, ғылыми, мәдени-ағарту және оқу іс-шаралары бойынша қаржыландыру қамтамасыз етіледі.

75-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарға жергілікті бюджеттерден бөлінетін қаражатты жұмсау

Жергілікті бюджеттен бөлінетін қаражаттан мынадай іс-шаралар бойынша:

жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын аумақтардың желілерін әзірлеу, осы аумақтарды құруды негіздеу;

жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды ұйымдастыру

кезінде жер учаскесін алып қоюға байланысты меншік иесіне немесе пайдаланушыға келтірілген шығындарды жабу;

жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың мемлекеттік есебін жүргізу;

жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды ұстау мен абаттандыру, мемлекеттік табиғи-қорық қорын қорғау мен қалпына келтіру, осы аумақтарда атқарылатын ғылыми, мәдени-ағарту және оқу іс-шаралары бойынша қаржыландыру қамтамасыз етіледі.";

45) 76-бап алып тасталсын;

46) 78-бапта:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

"78-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың қаражаты";

1-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

"Заңды тұлғалар болып табылатын ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың қаражаты болуы мүмкін, ол:";

1-тармақтың төртінші абзацындағы "аумақтарды" деген сөз "аумақтарға кіргені (көлікпен кіргені) және оларда болғаны, оларды" деген сөздермен ауыстырылсын;

жетінші абзацтағы "есебінен құралады" деген сөздер алып тасталып, мынадай мазмұндағы сегізінші абзацпен толықтырылсын:

"шектеулі шаруашылық қызметінен алынған қаражат есебінен құралады";

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Заңды тұлғалар болып табылатын ерекше қорғалатын табиғи аумақтар қаражатының құралу және пайдаланылу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі анықтайды.";

3 және 4-тармақтар алып тасталсын;

47) 81-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"81-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы мемлекеттік бақылау

1. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы мемлекеттік бақылауды:

қоршаған ортаны қорғау, табиғатты пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы уәкілетті органдар;
жергілікті өкілді және атқарушы органдар жүзеге асырады.

2. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы мемлекеттік бақылауды жүзеге асыратын лауазымды адамдарда Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау туралы заңдарына сәйкес қоршаған ортаны қорғау саласының мемлекеттік инспекторларының құқығы болады."

2. Қазақстан Республикасы Президентінің "Жер туралы" 1995 жылғы 22 желтоқсандағы N 2717 U952717_ заң күші бар Жарлығы (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1995 ж., N 24, 159-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., N 12, 189-құжат, N 13-14, 209-құжат; 1998 ж., N 14, 201-құжат, N 17-18; 225-құжат; 1999 ж., N 11, 357-құжат):

1) 10-баптың 3) тармақшасындағы "қорықтар мен ұлттық парктерді" деген сөздер " республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды" деген сөздермен

ауыстырылсын;

2) 12-бап мынадай мазмұндағы 4-1) және 4-2) тармақшалармен толықтырылсын:

4-1) ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың барлық түрін құру үшін жерлерді резервтеу;

4-2) жерлердің барлық санатынан жергілікті маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтар құруға және оларды кеңейтуге байланысты реттерде жер учаскелерін беру және алып қою;"

3) 49-баптың 1-тармағындағы "осы учаскені" деген сөздердің алдынан "ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қоспағанда," деген сөздермен толықтырылсын;

4) 69-бап "объектілер салуға" деген сөздерден кейін ", ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды құруға және кеңейтуге" деген сөздермен толықтырылсын;

5) 76-баптың 2-тармағындағы "бар ауылшаруашылық алқаптары мен жер" деген сөздер "бар жерлер мен ауылшаруашылық алқаптары, сондай-ақ ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жер учаскелері" деген сөздермен ауыстырылсын;

6) 86-баптың 1-тармағы мынадай мазмұндағы екінші бөлікпен толықтырылсын:

"Өнеркәсіп, көлік, байланыс жерлерінің және ауыл шаруашылығына арналмаған өзге де жерлердің құрамындағы ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жер учаскелері жеке бөлініп көрсетіледі және заңдарда белгіленген тәртіппен есепке алынады.";

7) 88-баптың 2-тармағы 6) тармақшасындағы "жатады" деген сөз алып тасталып, мынадай мазмұндағы 7) тармақшамен толықтырылсын;

"7) ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың қорғаныш аймақтары жатады.";

8) 93-баптың 1-тармағы мынадай мазмұндағы екінші бөлікпен толықтырылсын:

"Орман қоры жерлерінің құрамындағы ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жер учаскелері жеке бөлініп көрсетіледі және заңдарда белгіленген тәртіппен есепке алынады. P931198_ P931235_ ";

9) 97-бап мынадай мазмұндағы екінші бөлікпен толықтырылсын:

"Су қоры жерлерінің құрамындағы ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жер учаскелері жеке бөлініп көрсетіледі және заңдарда белгіленген тәртіппен есепке алынады.";

10) мынадай мазмұндағы 17-1)-тараумен толықтырылсын:

"17-1 тарау. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жер учаскелерін бөлу, есепке алу және құқықтық режимінің ерекшеліктері;

108-1-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жер учаскелерін пайдалану ерекшеліктері

1. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жер учаскелеріне мемлекеттік табиғи қорықтарды, мемлекеттік ұлттық табиғи парктерді және ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өзге де түрлерін құру және кеңейту кезінде барлық санаттағы жерлерден

бөлінетін жер учаскелері жатады.

2. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жер учаскелері олар бөлінетін жер санаттарының құрамына есептеледі.

3. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жер учаскелерін өзге қажеттіліктерге алып қоюға тыйым салынады.

Табиғи кешендерді қорғау режимін қамтамасыз ету үшін ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың айналасында аймақ шегінде сол аумақтағы табиғи-қорық қорлары объектілерінің сақталуына теріс ықпал ететін кез келген қызмет түріне тыйым салына отырып, қорғаныш аймақтары құрылуы мүмкін."

3. Қазақстан Республикасының 1993 жылғы 23 қаңтардағы К932000_ Орман кодексінде (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1993 ж., N 3, 45-құжат; 1995 ж., N 20, 120-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1999 ж., N 11, 357-құжат):

1) 6-баптың 1-тармағының бірінші бөлігіндегі "қорықтарға" деген сөзден кейін " мемлекеттік табиғи резерваттарға," деген сөздермен толықтырылсын;

2) 20-баптың 4) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"4) мемлекеттік табиғи қорықтардың, мемлекеттік биосфералық қорықтардың, мемлекеттік ұлттық табиғи парктердің, мемлекеттік табиғи резерваттардың және ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өзге де түрлерінің ормандары, ерекше құнды орман алқаптары, ғылыми маңызы бар ормандар, жаңғақ кәсіпшілігі аймақтарының ормандары, жеміс-ағаш екпелері, биік таудағы ормандар.";

3) 41-бапта:

1-тармақтағы "Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ормандарында" деген сөздер " Мемлекеттік табиғи қорықтарда, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың қорық және заказдық режимдегі ормандарында" деген сөздермен ауыстырылсын;

2-тармақтағы "Мемлекеттік ұлттық табиғи парктер және мемлекеттік табиғи парктер" деген сөздер "Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар" деген сөздермен ауыстырылсын;

3-тармақтағы "Мемлекеттік ұлттық табиғи парктер" деген сөздерден кейін ", мемлекеттік табиғи резерваттар" деген сөздермен толықтырылсын.

4. Қазақстан Республикасының 1993 жылғы 31 наурыздағы К933000_ Су кодексінде (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1993 ж., N 7, 149-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1996 ж., N 22, 408-құжат; 1999 ж., N 11, 357-құжат):

82-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"82-бап. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың сутоғандары

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың сутоғандарына мемлекеттік ұлттық

табиғи парктердің, мемлекеттік табиғи қорықтардың және өзге де ерекше қорғалатын табиғи аумақтар түрлерінің сутоғандары жатады." .

5. "Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы"
1993 жылғы 21 қазандағы
Z933300_

Қазақстан Республикасының Заңында
(Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1993 ж., N 18,
439-құжат; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1999 ж., N 11,
357-құжат):

19-баптың алтыншы абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

"ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды ұйымдастыру;" .

Қазақстан Республикасының
Президенті

Мамандар:

Қасымбеков Б.А.

Багарова Ж.А.